

/ UDSTILLINGSRUMMET – FORANDRING OG FORNYELSE

Rå industribygninger, slidte og patinerede materialer og en dyb historisk forankring kendetegner Refshaleøen i København, hvor et af Danmarks nyeste kunstcentre Copenhagen Contemporary (CC) befinder sig. Udstillingsstedet er ikke som de er flest, da CC okkuperer en gammel nedlagt svejsehal og derfor udspiller sig i rammer, der ikke oprindeligt var tiltænkt at formidle og iscenesætte kunst. CC er blot ét eksempel på et udstillingsrum, der udforsker og udvider den gængse opfattelse af museumsrummet og arkitekturen.

Rummet er et sted, hvorigennem kunst bliver formidlet – et mødested mellem betragter og værk. Udstillingsrummet har igennem tiden kontinuerligt ændret karakter i både form, farver, beliggenhed, intentionalitet og meget mere. I vores postmoderne samfund er rummet – inde som ude, i det offentlige rum eller i private hjem – stadig et sted, hvor kunsten kan udfolde sin mangfoldighed og blive formidlet.

En af de nyeste strømninger indenfor museumsarkitektur er at udstille kunst i bygninger, der tidligere har haft en anden funktion. Det kunne eksempelvis være en kirke, en lade eller gamle industribygninger som tidligere slagterier eller fabrikker. Ved at udstille kunst i rammer med en signifikant historie og alder i arkitekturen formidles værkerne ud fra disse omstændigheder. Udstillingsrummet er nemlig en magtindgydende og indflydelsesrig faktor for, hvordan kunst opleves og formidles, og kan tilmed fungere som medskaber af et værk. Rummet regnes oftere og oftere fra kunstnerens side som en medspiller, der inkluderes og bliver en del af værket. Men det har ikke altid været tilfældet.

Kunsten har gennem historien altid forholdt sig til sine omgivelser, men bevidstheden om rummets påvirkning har været sekundær og til tider ikke tilstedeværende. I 1976 opstod begrebet 'The White Cube' først benævnt af den irske kunstkritiker, forfatter og kunstner Brian O'Doherty. Begrebet dækker over en forståelse af det hvide udstillingsrum som en neutral flade i mødet med

kunsten, hvorfor den af nogle betragtes som det mest ideelle udstillingsrum. Det er væsentligt at pointere, at et rum aldrig er neutralt, men derimod altid er bærer af konnotationer og betydninger uanset farve, form og udtryk. Men det vigtigste i den sammenhæng er, at der i kraft af O'Dohertys teori for alvor åbnes op for diskussionen om hvordan et rum påvirker de værker, der placeres heri. Rummet som begrebsapparat har siden da været under konstant udvikling og er blevet behandlet, undersøgt og udforsket, hvilket har resulteret i, at kunstnere i dag arbejder med rummet som et strategisk og perceptuelt redskab, de kan bruge til at opleve og forstå værkerne.

Rundt omkring i Danmark og resten af verden åbner udstillingssteder, der skaber nye rammer i eksisterende bygningsværker, men hver sin særegne historie, æstetiske udtryk og arkitektur; Nikolaj Kunsthal i København, Trafo Gallery i Prag, Messums Wiltshire i England og CC, bare for at nævne et par eksempler. Disse udstillingssteder præger beskuerens oplevelse af både det enkelte værk og museumsbesøget som helhed. Denne type udstillingsrum gør på en anderledes måde beskueren bevidst om museumsrummet i kraft af dets historiske betydning. Selve udstillingsrummet bliver på sin vis et værk i sig selv og en årsag til at udforske kunsten heri.

Et internationalt kunstcenter

Copenhagen Contemporary er et af de nyeste internationale kunstscener, der med sine 7.000 m² smukke industri-

Forrige opslag /

Jacob Dahlgren, Art is Life.

Installation view at Copenhagen Contemporary 2019.

Foto: Anders Sune Berg.

Denne side /

Nikolaj Kunsthal. Pressefoto.

haller har de ideelle rammer til at vise en bred vifte af kunstneriske værker; prægtige totalinstallationer, performancekunst og monumentale videoværker. Siden kunstcentrets start har både nationale og internationale kunstnere samarbejdet med CC, hvis arrangementer både indeholder artist talks, art walks, koncerter, kreative værksteder og undervisning til gavn for både børn og voksne. Refshaleøen har tidligere fungeret som et industriområde, hvor bygningerne CC nu huser fra 1872 til 1996 fungerede som skibsværft Burmeister & Wain, der i sin storhedstid var en af Danmarks største arbejdspladser. Særligt kendetegnende for dette nye internationale kraftcenter og området dette ligger i er fortsat dens industrihistoriske udformning. Området og bygningerne fremstår upolerede og emmer af kreativitet og spændende kulturoplevelser.

Kroppens betydning i oplevelsen af museumsrummet

Mennesket oplever verden gennem sanserne, og sanseindtryk hjælper os til at navigere i den verden, som vi er en

del af og forankrer mennesket i verden. Helt teknisk betyder sansning at iagttage, opfatte og registrere ydre påvirkninger ved hjælp af vores fem sanser; syns-, høre-, smags-, lugte-, og følesansen. Sansningen har derfor karakter af at være umiddelbar og kan siges at være neutral i den forstand, at den ikke er betydningsladet, men træder os uformidlet i møde. Betydning opstår til gengæld i perceptionen, altså i den totaloplevelse som sanseagttagelser giver hele kroppen. Kroppen får i perceptionen og i sansningen en væsentlig rolle, da den er det nulpunkt, sanserne kredser omkring. Når jeg som beskuer oplever et værk, er det med hele kroppen. Synssansen placerer mig i rummet. Er der højt til loftet, føler jeg mig lille. Er der lavt til loftet, bliver rummet intimt. Jeg påvirkes af stedets naturlige og kunstige lyde, samtaler eller stilhed. Følesansen aktiveres, hvor værket har en indbygget taktilitet eller opfordrer til berøring. Alle disse sanseoplevelser tager udgangspunkt i min krop og omsættes i min bevidsthed til betydning, og det er netop derfor, at kroppen spiller en fuldstændig essentiel rolle i alt, »

Nikolaj Kunsthal, Udstillingsfoto, Eske Kath og Oh Land. 2017. Pressebillede.

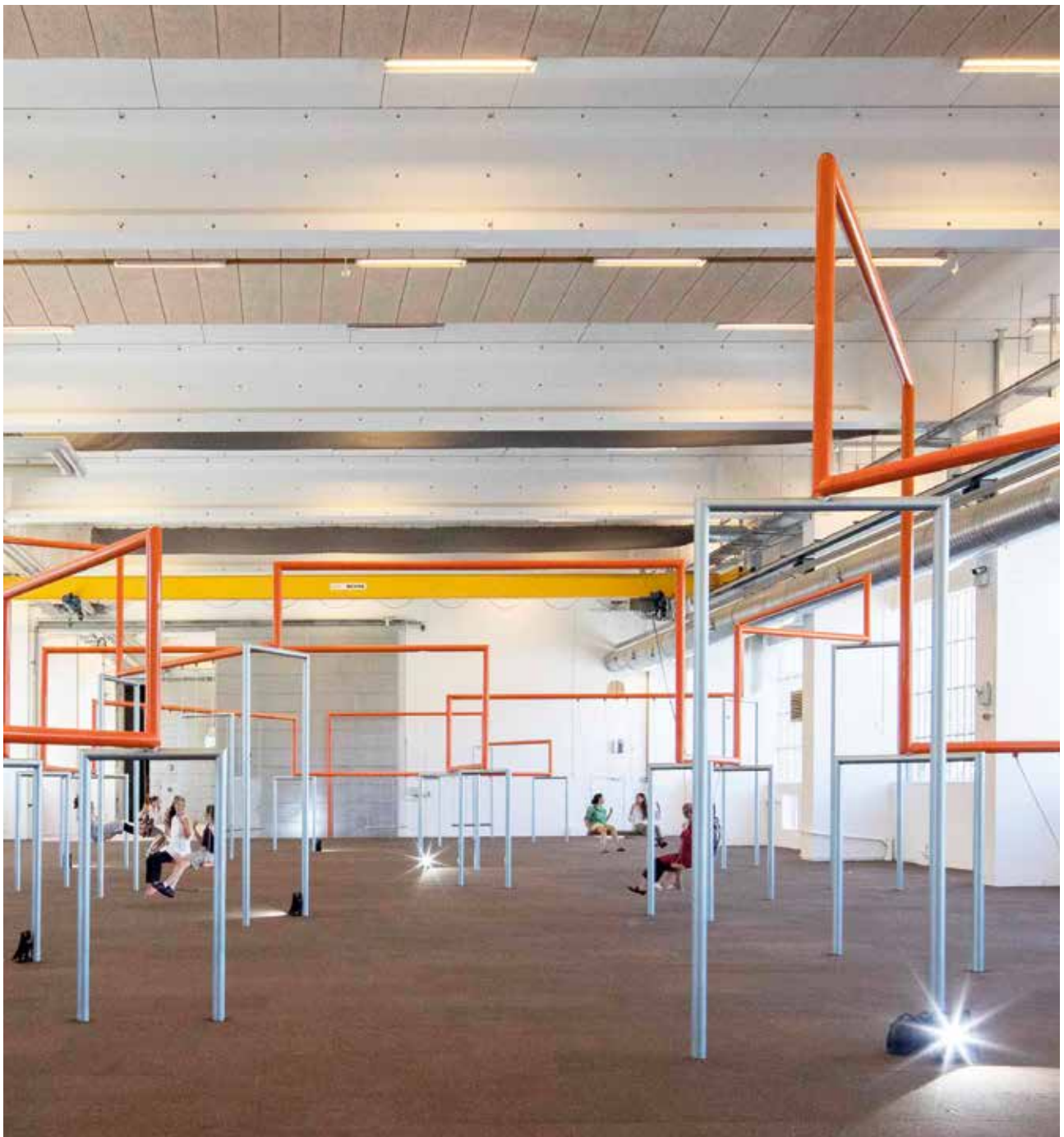

» hvad vi foretager os, og i særdeleshed når det kommer til den kunstneriske oplevelse, fordi kunstneren bevidst taler til sanserne.

Helt præcist formuleres det af fænomenologien, der grundlæggende er en filosofisk refleksion over, hvordan verden og fænomenerne heri fremtræder for os som oplevelser i vores bevidsthed. Den tyske filosof og eksistentielle fænomenolog Martin Heidegger påpeger menneskets eksis-

stens som en væren-i-verden, altså at der eksisterer et uløseligt bånd mellem krop og verden. Det nærvær, der opstår i væren-i-verden, anser Heidegger for yderst væsentligt, da det er her virkeligheden og væsenet findes. Denne væren-i-verden er ligeledes et centralt udgangspunkt for den franske eksistentielle fænomenolog Maurice Merleau-Ponty. Ifølge ham er kroppen en central forudsætning for vores erkendelse af verden. Det før-refleksive

kropssubjekt er det grundlæggende eksistensvilkår, hvilket betyder, at sansningen finder sted før enhver bevidst tanke eller refleksion. Kroppen indtager en aktiv position i erfaringen af verden, da kroppen ikke er i rummet, men beror rummet. Perceptionen afhænger altså af en aktiv, fysisk bevægelig og levende krop, der med sin væren-i-verden erfarer og oplever verden intentionelt, altså orienteret og rettet mod noget. Kroppen spiller derfor en afgørende rolle i

værkrelationen, det uanset om der er tale om et video- eller lydværk, en performance eller et maleri.

Værk og udstillingsrum

Udstillingsrummet i er konstant forandring og bevæger sig i dag også på tværs af både tid og rum. Kunsten bliver aktuel og vedkommende i kraft af de arkitektoniske omgivelser, og værkerne opleves, erfares og aflæses ud fra netop rummet, stedet og alle de sanseindtryk

disse efterlader. Kunsten og arkitekturen spiller sammen på en helt unik måde, der gør, at et værk aldrig er det samme, når værket skifter placering. Det opnår en ny dimension, en anderledes eller anden betydning. Udstillingsrummet gør, at værket ændrer karakter.

Det kan klart anbefales at gå på jagt efter disse nye og alternative udstillingsrum og opleve kunsten ud fra de præmisser stedet sætter på både krop og sjæl. //

Forrige side /
SUPERFLEX. One Two Three Swing!
Installation shot, Copenhagen
Contemporary 2018.
Foto: Anders Sune Berg.

Denne side /
SUPERFLEX. One Two Three Swing!
Installation shot, Copenhagen
Contemporary 2018.
Foto: Anders Sune Berg.